

4. А. Бондарчук Информационные технологии как важный фактор обеспечения легитимности власти // Информационные Технологии для Менеджеров. - № 11, 2014 / [Электронный ресурс]. – URL: <http://it4m.com.ua/2014/12/15/информационные-технологии-как-важны/>

5. И. Федоришин, Н. Кабирова и др. Информационное общество // Статус. Экономические известия. - № 07-08(177-178) от 28.02.2011 / [Электронный ресурс]. – URL: <http://statuspress.com.ua/big-theme/informacionnoe-obshhestvo.html>

Сенченко Василь Васильович
ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА ПРОБЛЕМИ, ЩО ПРИЗВОДЯТЬ ДО
ЗАГРОЗ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

Розглянуто взаємозв'язок проблем розбудови інформаційного суспільства України та загроз національній безпеці держави як наслідок цих проблем. Показано, що інформаційну політику України необхідно докорінно переглянути і забезпечити прискорені темпи адаптації українського суспільства та держави до реалій глобального та європейського інформаційного суспільства. Ключовим напрямом такої політики має стати підвищення інтелектуального, творчого, науково-технічного рівня вітчизняних виробників інформаційного продукту, підвищення їхньої конкурентоспроможності на світовому інформаційному ринку.

Сенченко Василий Васильевич
ИНФОРМАЦИОННАЯ ПОЛИТИКА УКРАИНЫ И ПРОБЛЕМЫ, ПРИВОДЯЩИЕ К
УГРОЗАМ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Рассмотрена взаимосвязь проблем развития информационного общества Украины и угроз национальной безопасности государства как следствие этих проблем. Показано, что информационную политику Украины необходимо коренным образом пересмотреть и обеспечить ускоренные темпы адаптации украинского общества и государства к реалиям глобального и европейского информационного общества. Ключевым направлением такой политики должно стать повышение интеллектуального, творческого, научно-технического уровня отечественных производителей информационного продукта, повышение их конкурентоспособности на мировом информационном рынке.

Vasyl V.Senchenko
INFORMATION POLICY OF UKRAINE AND THE PROBLEMS THAT LEAD TO
THREATS TO NATIONAL SECURITY

Intercommunication problems of information society in Ukraine and threats to national security as a result of these problems considered. It is shown that information policy should be fundamentally reconsider and provide accelerated pace of adaptation of the ukrainian state and society to the realities of global and European information society. A key focus of this policy should be to enhance intellectual, artistic, scientific and technological level of domestic producers of information products, improving their competitiveness in the global information market.

seva46@ukr.net

Смоквіна Г.А., Варчук О.А.

**ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В
УКРАЇНІ**

Одеський національний політехнічний університет

Актуальним завданням держави є активізація інноваційної діяльності та значне нарощування обсягів інвестицій. Збільшення притоку інвестицій є пріоритетним напрямом

діяльності державних органів влади. За рахунок реального нарощування обсягів інвестицій, активізація інноваційної діяльності виглядає як каталізатор сталого соціально - економічного розвитку на різних рівнях. Однак сфера регіонального управління ще недостатньо забезпечена ефективними складовими їх реалізації.

Сьогодні діюча система формування, розподілу і використання державних централізованих капіталовкладень не створює умов для економічного розвитку України.

Інвестиції у поєднанні з інноваціями повинні давати позитивний ефект - збільшувати кількість робочих місць і обсяг продукції, знижувати собівартість одиниці продукції й поліпшувати її якість, підвищувати рентабельність виробництва, умови праці та збільшувати її продуктивність. Для України це актуально, оскільки повноцінна інтеграція національної економіки у світову систему господарювання можлива лише за умов прискореного розвитку, що базується на широкому використанні інновацій.

Державне та регіональне управління економікою і інноваційними процесами, як відзначають вчені та фахівці, є однією з головних умов переходу до функціонування на ринкових засадах. Проте зараз не приділяється достатньої уваги проблемам виведення економіки з кризи. Як вбачається, необхідно розробити стратегію збереження і розвитку науково-технічного і інноваційного потенціалу країни по наступних напрямках: 1) реструктуризація науково-технічного потенціалу в різних галузях економіки; 2) створення фонду майна науки і інновацій; 3) розробка системи використання лізингу як ефективного ринкового механізму для суб'єктів інноваційної діяльності, що розробляють і впроваджують в практику наукомістку продукцію з використанням приладів і устаткування які мають високу вартість; 4) вдосконалення механізмів залучення банківського кредиту; 5) формування інституту розробників і керівників інноваційними проектами; 6) розробка пропозицій щодо зміни податкового законодавства.

У сучасних умовах виникає потреба в пошуку організаційних форм науки та інноваційного бізнесу, які б дозволяли підвищити ефективність фундаментальних досліджень і прискорити впровадження їх результатів у практику. У країнах з розвинутою ринковою економікою виділяють наступні дві форми організації інноваційного процесу: *Адміністративно - господарська*, що вступає як науково - виробничий центр, який об'єднає під загальним керівництвом наукові дослідження і розробки, виробництво та збут нової продукції. *Ініціативна форма*. Її суть полягає у фінансуванні та наданні допомоги малим фірмам, які створені для освоєння нововведень. Кожна форма має свої суттєві переваги та в інноваційній сфері.

Необхідно відзначити, що законодавство України у сфері науки і науково-технічної діяльності має конституційну основу. Конституцією України зазначено, що громадянам гарантується свобода наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їх авторських прав і матеріальних інтересів, які виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності.

Верховною Радою України був прийнятий закон «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [1], який можна розглядати як певний крок вперед в осмисленні політики пріоритетів і забезпечення більш системного підходу до її реалізації. Законом, зокрема, передбачається формування ієрархії інноваційних пріоритетів, що складається з чотирьох рівнів: стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні строком на 10 років; середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня; середньострокові пріоритетні напрями галузевого рівня; середньострокові пріоритетні напрями регіонального рівня.

Цим законом на 2011-2021 затверджені такі стратегічні напрями: освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії; освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки; освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та

нанотехнологій; технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу; впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики; широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища; розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки [1].

Для фінансування пріоритетних інноваційних проектів за рахунок коштів державного бюджету необхідно встановити жорстку нормативну межу його витрачання на споживання. Слід розмежувати державний бюджет на дві частини: бюджет споживання і бюджет розвитку. Бюджет споживання повинен бути побудований за системою нормативів, що визначають мінімум бюджетної забезпеченості в частині поточних і капітальних соціальних витрат на душу населення, а по деяких статтях – за типами об'єктів витрачання. Бюджетні доходи, що одержуються понад нормативні мінімуми, повинні бути повністю або в переважній частині спрямовані на фінансування розвитку економіки. Для здійснення перелічених пріоритетних інноваційних проектів необхідна інвестиційна підтримка як з боку вітчизняних так і іноземних інвестицій, а також нормативна підтримка з боку держави.

Показник інвестиційної привабливості є критерієм зрілості ринкових відносин. Україна у рейтингах інвестиційного клімату, які регулярно проводять міжнародні організації, як правило, виходить за межі першої сотні країн. На жаль, на вітчизняних підприємствах зношення основного капіталу на багатьох підприємствах наблизилось до крайньої межі, продовжується процес старіння основних фондів, а рівень інвестиційної активності практично не покриває вибуття та зносу основного капіталу. Активізація інвестиційної діяльності значною мірою пов'язана з підтримкою амортизаційного каналу мобілізації ресурсів і потребує проведення активної державної амортизаційної політики. Система нормативів амортизаційних відрахувань може забезпечити підвищення ефективності використання основного капіталу, його швидке оновлення, тобто стимулювати інвестиційний процес.

Вітчизняні інвестори на жаль віддають перевагу фінансовим інвестиціям, які мають короткостроковий період обігу, а іноземні інвестори ще досить обережно відносяться до інвестування в нашу економіку через політичну, правову й економічну нестабільність в країні. Значні втрати наша економіка несе не від нестачі кредитних ресурсів, а від характеру їх розміщення.

Важливу роль у вирішенні інвестиційних проблем може відіграти лізинг. Це один з оптимальних механізмів розвитку виробництва, ефективний як для великих, так і для малих форм господарювання. Слід мати на увазі, що значно більші можливості відкриває розширення лізингових операцій за межі країни, якщо вона має потребу в інвестиціях. Законодавче забезпечення лізингу передбачає не тільки прийняття нормативних актів, які безпосередньо регламентують лізинг як явище господарського життя, а й його відповідність законам про страхування і оподаткування. Важливим джерелом формування інвестицій можуть бути кошти населення, про що свідчить міжнародна практика. Механізм залучення вільних грошей населення до інвестиційної діяльності досі не створено, а на інвестиційному ринку склалася ситуація, яка характеризується майже відсутністю попиту і пропозиції з боку підприємств і населення. Формуванню стійкого інвестиційного попиту з боку підприємств заважає загроза платіжної кризи яка дезорганізує роботу окремих галузей економіки, тому регулювання інвестиційного процесу є важливим інструментом державної підтримки інвестиційної діяльності.

Інвестиції у сучасній українській економіці визначаються Законом України „Про інвестиційну діяльність”, які розглядаються як майнові та інтелектуальні цінності, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності і в результаті чого утворюється прибуток. Однак недосконалість законів доповнюється їх нестабільністю, слабо проводиться податкова реформа, нерегульовані питання платежів, не відповідає вимогам часу законодавство про амортизацію основних фондів підприємств. Результатом

цих недоопрацювань є те, що в Україні на сьогоднішній день не створено ефективного механізму акумуляції вільних грошових коштів.

Таким чином інноваційна активність нині набуває провідного значення в реформуванні та трансформації економіки. Регулювання розвитку ситуації в інвестиційній сфері на регіональному рівні, значною мірою визначатиметься розробкою і результативністю реалізації концепції державної інвестиційної політики. Відповідність новим економічним і соціально - політичним реаліям у цьому напрямку, забезпечує значному за масштабами приплив капіталу для модернізації виробництва і розвитку інвестиційно-інноваційного механізму.

Регіональне регулювання інноваційних процесів проявляється в фінансових, матеріально – технічних підтримках господарських суб'єктів, в залученні іноземних та вітчизняних кредитів, в розробці регіональних програм розвитку підприємництва. Потрібне дослідження балансу позитивних і негативних наслідків використання нововведень, щоб вирішити питання про його застосування в окремій ситуації та в розвитку господарства регіону. На стадіях розробки нововведень отримані результати мають самостійне значення і можуть впливати на вибір напрямів розвитку як господарства в цілому, так і окремих виробництв.

Без активізації інноваційних процесів, прискореного впровадження у виробництво передових технологій і новітніх розробок неможливий науково - технічний прогрес. Складність і системність інновацій спонукає підприємства до застосування нової стратегії наукових досліджень. Тому реалізація інноваційної політики потребує активізації діяльності держави на фондовому ринку, який має стати важливим джерелом для розвитку виробництва і залучення інвестицій у реальний сектор економіки. Важливо максимально використовувати вже сформовану інфраструктуру фондового ринку, повною мірою враховувати накопичений досвід функціонування ринку цінних паперів.

У сучасних умовах провідною тенденцією розвитку економіки є глобалізація, яка надає трансформаційним процесам нових якісних рис, загострює конкурентну боротьбу у сфері інноваційної діяльності, посилює інтелектуалізацію виробництва, продукування нових інформаційних технологій. Значно менше уваги приділяється розробленню стратегії інноваційної діяльності, вибору конкурентних шляхів науково-технологічного прориву української економіки, формуванню нової технологічної структури соціально – економічного розвитку. Зношеність основних фондів і виробничої інфраструктури свідчить про необхідність розвитку інноваційної діяльності.

У 2011 році питома вага підприємств, які впроваджували в свою діяльність інновації, становив 16,2%, в 2012 році їх кількість зросла до 17,4%, а в 2013 році знизилася до 16,8%. У той же час впровадження інвестицій на промислових підприємствах здійснювали у 2011 році 12,8%, в 2012 році - 13,6%, в 2013 році - 13,6% з них.

Загальна сума витрат на інновації в Україні в 2011 році склала 14,3 млрд. Грн., У 2012 році вона скоротилася на 20% до 11,4 млрд. Грн., В 2013 році - скоротилася ще на 16,5% і склала 9,6 млрд. грн. [2]. Структура джерел фінансування інновацій в Україні представлена на рис. 1.

З рисунку видно, що найменшу частку в структурі фінансування інновацій займають кошти з державного бюджету, яка знижується протягом аналізованого періоду - з 1% в 2011 році до 0,3% в 2013 році.

Кошти іноземних інвесторів також становлять невелику частку в структурі фінансування інновацій, але мають позитивну тенденцію - від 0,4% у 2011 році до 13,1% в 2013 році. [2]

Як бачимо, що два основних джерела, які могли б фінансувати інноваційну діяльність в Україні, мають найменшу частку в загальному обсязі фінансування даного напрямку. Така ситуація вказує на необхідність підвищення частки державної участі в сфері інновацій. Крім того, необхідна розробка спеціалізованих державних програм, спрямованих на підвищення ефективності інноваційної діяльності в країні, на підвищення інвестиційної привабливості

даної сфери з метою збільшення частки іноземних інвесторів у загальному обсязі фінансування інновацій в Україні.

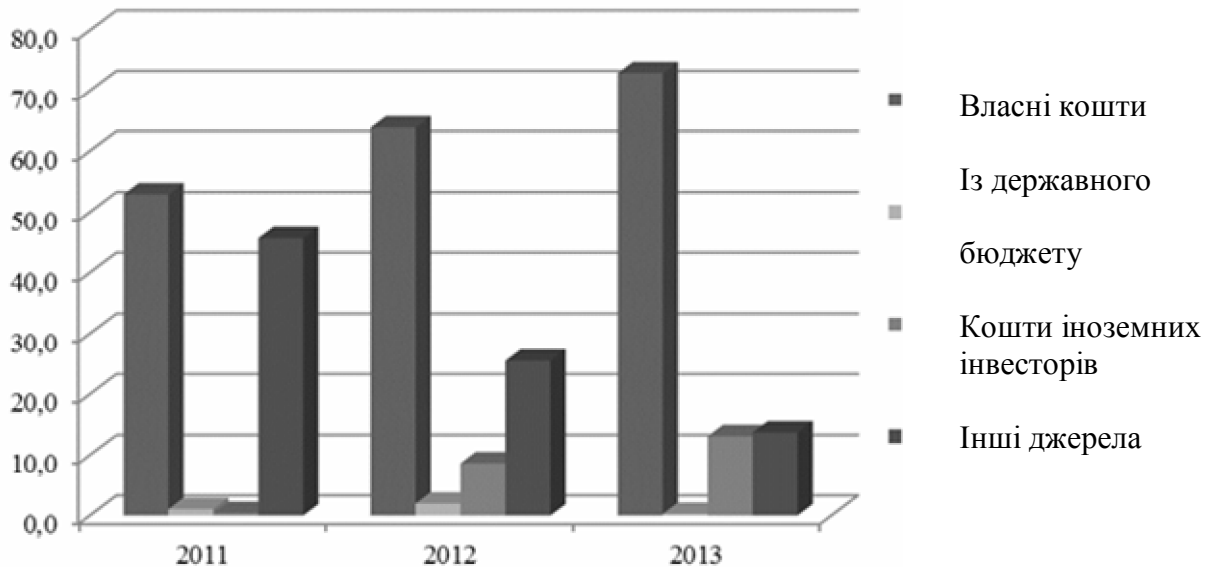

Рис. 1. Джерела фінансування інновацій в Україні

У той же час частка власних коштів у структурі фінансування інновацій є найбільшою і збільшується з 52,9% у 2011 році до 72,9% в 2013 році. Ця тенденція відображає небажання інвесторів вкладати кошти в інноваційний розвиток України, тому підприємства змушені фінансувати розробки з власних коштів в такій ситуації, коли багато хто з них не можуть ефективно розвиватися лише за рахунок даного джерела фінансування.

Частка інших джерел фінансування, куди відносяться банківські кредити і кошти вітчизняних інвесторів, знижується - з 45,6% у 2011 році до 13,7% в 2013 році. Ця ситуація відображає низьку інвестиційну привабливість інноваційної діяльності в Україні, а також високі ризики, які заважають розвитку фінансово-кредитних відносин у цій сфері.

Процеси створення нових інноваційних організацій особливо важливі для великих підприємств. Ці підприємства мають складну систему управління інноваціями, часто орієнтуються на крупні проекти, реалізація яких повинна практично відразу (або за короткий період часу) забезпечити отримання високих доходів. З цієї причини кількість інновацій в даних структурах не так велика, як на малих підприємствах.

В світовій практиці існує декілька прогресивних видів інноваційного механізму: *Механізм організації* орієнтований на формування і реорганізацію структур, що здійснюють інноваційні процеси: механізми пошуку інноваційних рішень, механізми розробки і механізми впровадження, механізм пошуку нових ідей, технічних рішень, створення новацій. Організаційні форми інноваційної діяльності.

В Україні створені і функціонують фінансово-промислові групи. Їх метою є підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів через прискорення заходів науково технічного потенціалу. Фінансово-промислові групи об'єднують низку виробничих підприємств, організацій, банків і інших об'єктів підприємницької діяльності.

Механізми фінансування. Визначають способи формування фінансових ресурсів підприємництва і підвищення їх зацікавленості у впровадженні нововведень. Сюди відносяться механізми кредитування, формування власного капіталу, узгодження розмірів оподаткування з інтенсивністю інноваційної діяльності.

Механізм інтелектуальної власності. Цей механізм сприятиме посиленню інноваційної складової підприємництва і перехід на ділі до інноваційного типу економічного зростання.

Інноваційна модель сучасного зростання змінює його основу: рушійною сферою розвитку стає не просто промислове виробництво, а залучені в ньому наукові розробки й технології. Станом на початок 2014 року інноваційну діяльність у промисловості України проводили близько 2,5 тис. підприємств. Частка інноваційно активних підприємств дуже низька - всього 18%.

Конкуренція і інноваційна діяльність тісно взаємозв'язані. Виробники і споживачі в процесі використання застарілої техніки і технології одержують диференціальний збиток, внаслідок чого вимушені скорочувати витрати виробництва на основі інновацій. Підприємства, що перші освоїли інновації, мають можливість знижувати витрати виробництва і, відповідно, вартість товарів, що реалізуються. Актуальною проблемою розвитку економіки є підвищення ефективності суспільного виробництва шляхом випуску конкурентоздатної продукції. Щоб бути конкурентоздатним, підприємству необхідно застосовувати високоефективні форми, системи і моделі управління інноваційною діяльністю. Ці системи сприяють постійному поліпшенню якості продукції, що випускається, і забезпечують підвищення рівня задоволеності споживачів.

Економіку можна вважати конкурентоздатною, якщо вона забезпечує досягнення таких позицій, при яких національні товари і послуги успішно реалізуються на міжнародних ринках, а також мають підтримку зростаючих життєвих стандартів. Тому країни, прагнучі бути конкурентоздатними на світовому просторі, повинні підтримувати свій науково – технічний і освітній потенціал на належному рівні.

Обстеження показує, що понад 90% підприємств, що впроваджували інновації змогли отримати приріст продукції, підвищити її конкурентоспроможність і розширити ринки збуту [2]. Інновації, як відомо, об'єднують у собі науку, техніку, підприємництво та менеджмент в єдину систему нововведень. Нинішня система державного управління інноваційною діяльністю недосконала і перебуває у стадії формування.

Україні потрібна наявність широких зв'язків із сучасним зовнішнім світом, науково-технічна спеціалізація, участь в світовому розподілі праці, ефективному використанню зарубіжного науково-технічного досвіду тощо.

Для стимулювання залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у наукову, науково-технічну та інноваційну сфери слід забезпечити: створення системи пільгового рефінансування комерційних банків у разі надання ними пільгових кредитів для реалізації інвестиційних проектів з розроблення і впровадження високотехнологічного устаткування та іншої інноваційної продукції; розширення практики пільгового кредитування під заставу майна суб'єктів господарської діяльності; створення пайових інвестиційних фондів для реалізації великих інноваційних проектів; розширення форм кредитування інноваційних підприємств шляхом здійснення лізингових - факторингових та інших операцій.

Таким чином державна інноваційна політика може бути ефективною за умови створення організаційно-економічного механізму державного регулювання і стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності, спрямованого на забезпечення прийняття обґрунтованих управлінських рішень для досягнення цілей національної інноваційної політики на макро-, мезо- і мікрорівні. Розроблено механізми регулювання і стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності на рівні держави, регіонів і окремих підприємств, що дозволить формувати і реалізовувати комплекси заходів, які сприяють нарощуванню вітчизняного виробничого потенціалу і припливу інвестицій в економіку з метою досягнення сталого економічного розвитку.

Головна роль у формуванні і розробці конкретних шляхів реалізації інноваційної політики повинна належати регіональним органам влади, які визначають пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в регіоні з урахуванням наявного науково-технічного і економічного потенціалу і формують сприятливий інвестиційний клімат, здійснюють оцінку і відбір альтернативних інноваційних проектів, розробляють і провадять заходи щодо зниження інноваційного ризику в пріоритетних для регіону галузях; формують регіональну інноваційну інфраструктуру; здійснюють підготовку і підвищення кваліфікації кадрів.

Література

1. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 19-20. [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
2. Статистична інформація, Наука та інновації [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

Смоквіна Ганна Анатоліївна, Варчук Оксана Анатоліївна
ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Розглядається й досліджується інвестиційно-інноваційна діяльність. Розроблені рекомендації, спрямовані на стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання шляхом удосконалення механізмів державного регулювання, стимулювання. Обґрунтовано, що державна інноваційна політика може бути ефективною за умови створення адекватного організаційно-економічного механізму регулювання та стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності. За цього серцевиною такого механізму повинне стати створення організаційних структур управління інноваційним процесом на макро-, мезо- і мікрорівні.

Anna A.Smokvina, Oksana A.Varchuk
PROBLEMS REGULATION OF INNOVATION PROCESSES IN UKRAINE

Investment-innovative activity is examined and probed. Developed recommendations, directed on stimulation of innovative investment activity of subektiv menage by the improvement of mechanisms of government control, stimulation. Grounded, that a public innovative policy can be effective on condition of creation of adequate organizationally economic mechanism of adjusting and stimulation of innovative investment activity. At it creation of organizational structures of management an innovative process must the core of such mechanism become on macro-, mezo- and microlevel.

Смоквина Анна Анатольевна, Варчук Оксана Анатольевна
ПРОБЛЕМЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В УКРАИНЕ

Рассматривается и исследуется инвестиционно-инновационная деятельность. Разработанные рекомендации, направленные на стимулирование инновационно-инвестиционной деятельности субъектов хозяйствования путем усовершенствования механизмов государственного регулирования, стимулирования. Обосновано, что государственная инновационная политика может быть эффективной при условии создания адекватного организационно-экономического механизма регулирования и стимулирования инновационно-инвестиционной деятельности. В связи с этим сердцевиной такого механизма должно стать создание организационных структур управления инновационным процессом на макро-, мезо- и микроуровне.

Соловьев В.П.

**О НЕКОТОРЫХ СИНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРИНЦИПАХ ФОРМИРОВАНИЯ
 МОДЕЛЕЙ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ**

ГУ «Институт исследований научно-технического потенциала и истории науки» им.
 Г.М.Доброва НАН Украины

Проблема экономического развития, конечно же, требует понимания, какую из экономических моделей, сформировавшихся в последние десятилетия в мире, целесообразно